

Anne Kristin Bratvold og Pål R. Johansen

flybelmat

Yrkeslitteratur as

© Yrkeslitteratur as, Oslo 2004
ISBN 82-584-0481-4
2. opplag, 2005

Det må ikke kopieres fra denne boka i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, Interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Forbudet gjelder både hele verket og deler av det, medregnet lagring i elektroniske medier, visning på bildeskjerm og båndinnspilling.

Utgiver: Yrkeslitteratur as
Telefon: 23 27 59 00
Telefaks: 22 43 02 39
E-post: post@yrkeslitteratur.no
www.yrkeslitteratur.no

Omslagsillustrasjon: John Arne Sæterøy
Illustrasjoner: John Arne Sæterøy, Pål R. Johansen (side 27, 40, 92, 104)
Sats: Interface Media as
Trykk: AIT e-dit as

Innhold

Forord	5	Stekt ris med paprika, gulrot og løk	34
Del 1	7	Stekt ris med pølser	34
Kapittel 1 Gode råd før du starter	7	Kapittel 4 Pasta, pizza og nudler	35
Basisutvalg	7	Pastaretter	35
Koketemperaturer	8	Pastasalat med krepsehaler eller reker .	36
Hel- og halvfabrikater	8	Pastasalat med grillet kylling	36
Utstyr, anbefalinger	8	Pasta Carbonara	37
Vekt og mål	9	Pasta Bolognese	38
Holdbarhet	10	Pasta med skinke og ostesaus	39
Hvor mye mat skal jeg lage?	14	Pasta med tunfisk	40
Krydder	15	Lasagne (4 porsjoner)	40
Kapittel 2 Det er lett å spise sunt	16	Pizza	42
Hva skal et sunt kosthold inneholde? ...	16	Nudler	44
Energigivende næringsstoffer	18	Kapittel 5 Egg og grønnsaker	45
Vitaminer og mineraler	19	Eggeretter	45
Vann	20	Eggerøre	46
Mat og fysisk aktivitet	21	Pannekaker – grunnoppskrift	47
Del 2 – Oppskrifter	23	Ostepannekaker med grønnsakfyll	48
Kapittel 3 Poteter og ris	24	Amerikanske pannekaker	49
Potetretter	24	Omelett – grunnoppskrift	50
Potetmos	25	Bondeomelett	51
Potetsalat	26	Grønnsakretter	53
Ostegratinerte poteter	26	Koking av grønnsaker	53
Fylte bakte poteter	27	Ratatouille	55
Potetsuppe	28	Grønnsakwok med nudler	56
Risretter	29	Grønnsakgryte	57
Risotto – grunnoppskrift	30	Kokt blomkål med ostesaus	58
Risotto med kjøttdeig	30	Fylt aubergine	59
Risotto med kylling	30	Kapittel 6 Supper og salater	60
Risotto med reker	31	Supper	60
Stekt ris	31	Kyllingsuppe med ris og karri	61
Stekt ris med kylling	32	Tomatsuppe	62
Stekt ris med skinke	33	Blomkålsuppe	63
Stekt ris med egg og reker	33	Løksuppe	64

Salater	65	Kapittel 10 Baking	90
Tomatsalat	65	Tørr eller fersk gjær?	90
Tomatsalat med mozzarella	65	Gjærbakst – grunnoppskrift	91
Gresk salat	66	Rundstykker	91
Tzatziki	67	Loff	92
Agurksalat	67	Horn	92
Lun potetsalat	68	Hamburgerbrød	93
Kapittel 7 Fisk	70	Pitabrød	93
Stell av fisk	70	Søt gjærbakst – grunnoppskrift	94
Torsk med tomat og urter	71	Boller	95
Fiskesuppe	72	Skolebrød	96
Fiskesuppe med tomater	73	Brød	97
Fisk i folie	73	Kapittel 11 Desserter og kaker	98
Tunfisksalat	74	Eksotisk fruktsalat	99
Kapittel 8 Kjøtt	75	Enkel sjokoladepudding	100
Lapskaus med kjøttdeig	76	Vaniljesaus	101
Kjøttkaker	77	Bakte epler	102
Hamburger	79	Nøttekake	103
Chili con carne	80	Varme bjørnebær	103
Kylling i pitabrød med tzatziki	80	Brownies	104
Koteletter i form	81	Rullekake	105
Koteletter med ananas og ost	82	Vafler	106
Pølsegryte	83	Muffins	107
Kapittel 9 Paier og gratenger	84	Sjokoladekake i langpanne	108
Paier	84	Eplekake	109
Paideig – grunnoppskrift	85	Kapittel 12 Hybelfest	111
Quiche Lorraine (pai med skinke og ost)	86	Borddekking	111
Løkpai	87	Skjell med reker og fiskepudding	112
Kyllingpai	87	Kyllinggryte	113
Baconpai	87	Karriris	114
Brokkolipai	87	Viltgryte med finnbiff	115
Gratenger	88	Fisk og fløte i form	116
Grateng med rotfrukter	88	Smørbrød – tips	116
Pølse- og makaronigrateng	89	Cappuccino on the rocks	117
		Frappé	117
		Kaffe med iskrem	117

Forord

Hvor mange ganger er du ikke blitt fristet av et bilde av en lekker rett, og så – når du skal lage retten – viser det seg at du må kjøpe inn mange og dyre ingredienser. Noen er kanskje også vanskelige å få tak i. Og når du setter i gang etter å ha skaffet alle ingrediensene, oppdager du at du ikke har elektronisk vekt for å finne ut hvor mye 14 gram pesto er ...

Kjenner du deg igjen?

Her finner du retter som

- er rimelige og enkle å lage
- inneholder ingredienser det er lett å skaffe
- garantert gir godt resultat

Alle mål er oppgitt i teskjeer (ts), spiseskjeer (ss) og desiliter (dl) der det er naturlig.

I boka finner du også svar på spørsmål du kanskje har stilt mange ganger. Hvor lenge kan jeg ha kjøttdeig i fryseren? Hvordan skal jeg oppbevare slangeagurk?

I Norge består ca. 40 % av husholdningene av én person. I tillegg bor mange studenter i bofellesskap, men de fleste har sin egen husholdning – og lager mat til én person. Og selv om flere bor sammen, passer det ofte ikke å spise sammen. Da er det praktisk å kunne lage små, enkle og raske retter.

I denne boka er de fleste oppskriftene beregnet til to porsjoner. Selv om du kanskje oftest skal lage mat bare til deg selv, kan det være fornuftig å lage dobbel porsjon. Du kan jo spise samme mat mandag og onsdag, eller du kan fryse den. Og du kan invitere noen på middag. Matvareprodusentene har fått med seg at det er mange som bor i små husholdninger her i landet. Vi kan bl.a. kjøpe makrell i tomat i små bokser, middagsretter i porsjonspakker som skal varmes i mikroovnen, og pizza for én. Men det er flere ulemper med små forpakninger. Små forpakninger betyr høyere produksjons- og emballasjekostnad per gram matvare, og det fører igjen til høyere utsalgspris. Derfor må vi alltid betale mer for mindre ... Denne boka vil forhåpentligvis hjelpe deg til å tenke praktisk og økonomisk: Skaff deg et utvalg av basisvarer som gjør at du kan bruke de samme ingrediensene i flere matretter. Lær deg å lage mat som kan oppbevares, og lær deg grunnprinsipper og grunnoppskrifter som du kan variere med enkle grep.

Del 1

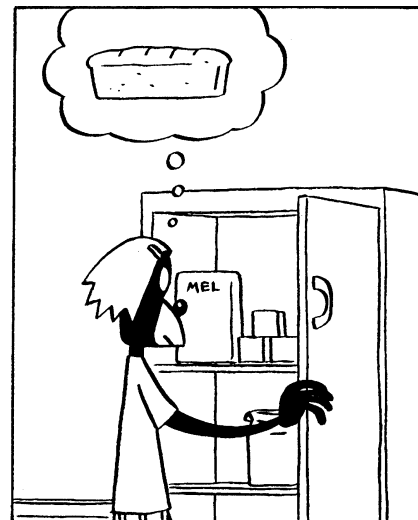
Kapittel 1 Gode råd før du begynner

Basisutvalg

Det er nå mulig å få tak i de fleste matvarer store deler av døgnet i de fleste byer. Men alle bor ikke i by, og det er heller ikke god økonomi å handle i storkiosker og på bensinstasjoner.

Uansett: Du bør ha et basisutvalg av matvarer. Dette er matvarer som går igjen i flere oppskrifter, og som har god holdbarhet. Når du flytter for deg selv, er det lurt å kjøpe inn disse varene med en gang:

- Bakepulver
- Buljongpulver/-terninger (fiske-, hønse- og oksebuljong)
- Eddik 7 %
- Havregryn
- Hermetikk (mais, sopp, tomater, tomatpuré)
- Krydder, f.eks. oregano, kanel, kardemomme (etter smak og behag)
- Mel (hvetemel, maisennamel)
- Pasta
- Pepper
- Ris
- Salt
- Soyasaus
- Sukker
- Tørrgjær
- Vaniljesukker

I tillegg til disse varene er det lurt å alltid ha egg og smør/margarin/olje i kjøleskapet. Egg er rimelig og sunt og kan brukes til mange, enkle retter. Du finner et eget kapittel om eggeretter i boka. En del grønnsaker har god holdbarhet. Løk og hvitløk går igjen i flere oppskrifter og har meget god holdbarhet. På side 12 kan du se hvordan forskjellige grønnsaker og frukt skal oppbevares, og hvor holdbare de er.

Koketemperaturer

Begrepene sterk, middels og svak varme går igjen i oppskrifter. Komfyrbryteren har ofte seks trinn. Vi kan da si at de to laveste er svak varme, de to midterste er middels varme, og de to høyeste er sterk varme. Det er forskjell fra komfyr til komfyr, og du må bli kjent med din. Står det at en suppe skal småkoke på svak varme i fem minutter, holder det kanskje at plata står på laveste trinn på én komfyr, mens du på en annen må ha den på det nest laveste.

Hel- og halvfabrikater

Helfabrikater betyr at maten er ferdiglaget og i noen tilfeller serveringsklar (den må kanskje stekes/varmes opp). Eksempler er frossenpizza og ferdigstekte karbonader. Halvfabrikater betyr at maten i større grad er halvferdig, og det krever mer innsats av deg. Eksempler er posesupper og -sauser, potetmospulver og grytebasis i pose. Hel- og halvfabrikater er ofte dyrere enn å lage maten selv, men mange slike halvferdige retter har god kvalitet. Det kan i noen tilfeller være greit å bruke disse som utgangspunkt og så sette sitt personlige preg på rettene. Lager du en gryterett fra pose, kan du gjøre den bedre ved å tilsette noe du liker ekstra godt, f.eks. sopp, litt ananas eller en fløteskvett.

Vi er mestere i å spise ferdigpizza, men mange foretrekker å legge på ekstra ost og annet godt. Hvorfor ikke lage pizzaen selv? Du vil bli overrasket over hvor kort tid det tar! Oppskrift finner du på side 42.

Utstyr, anbefalinger

Når du flytter for deg selv, må du selvfølgelig ha noe å lage maten med og noe å spise av. Du får kanskje med deg litt kjøkkenutstyr, kopper, glass, bestikk og tallerkener hjemmefra. Noen forretninger, f.eks. IKEA, selger startpakker som inneholder både utstyr og servise. Det kan være greit å bruke dette som utgangspunkt og kjøpe mer etter hvert.

Det du absolutt bør investere i, er en god kniv og ei skikkelig stekepanne. En god kokkekniv får du fra ca. 300 kr. Steller du pent med den (den skal ikke vaskes i oppvaskmaskin og ikke ligge lenge i vann), har du kniv i mange år. Det finnes stekepanner til 29 kr. Ikke kjøp en slik. Det er viktig å kjøpe stekepanne med tykk bunn. Det betyr at varmen fordeler seg i hele panna, og at den ikke «slår» seg. Om du kjøper en jernpanne eller en panne med teflon eller et annet belegg, har mest med smak og behag å gjøre. Kjøper du panne med belegg, må du huske å ikke bruke metallredskap, for da ødelegger du panna. Ei god stekepanne får du fra ca. 300 kr. I tillegg bør du ha et par kjeler, litermål, en ildfast form, stekespade, øse, visp, rivjern og potetskreller. Det er lurt å ha en huskelapp på kjøkkenet slik at du kan notere hva du mangler når du oppdager det.

Vekt og mål

Som tidligere nevnt, er de fleste ingrediensene oppgitt i teskjeer, spiseskjeer og desiliter. Du har kanskje oppskrifter og kokebøker som bruker gram? Da må du ha en kjøkkenvekt som er nøyaktig. Har du ikke det, kan du ha nytte av denne omregningstabellen:

$$1 \text{ kg} = 10 \text{ hg} = 1000 \text{ g}$$

$$1 \text{ liter} = 10 \text{ dl} = 100 \text{ cl} = 1000 \text{ ml}$$

$$1 \text{ ss} = 15 \text{ ml}$$

$$1 \text{ ts} = 5 \text{ ml}$$

$$1 \text{ ss} = 3 \text{ ts}$$

$$1 \text{ dl} = 6 \text{ ss}$$

Når vi snakker om 1 spiseskje (ss), mener vi en strøken spiseskje – ikke med topp på.

På neste side står en oversikt over mål og vekt for noen av de mest brukte ingrediensene. Alle tall er angitt i gram. På grunn av fuktighet kan tallene variere noe.

Varenavn	1 dl veier	1 ss veier	1 ts veier
Bakepulver	90	15	5
Byggmel	45	7,5	2,5
Finhakket krustersille, dill osv.	15	3	1
Gelatinplater	1 plate veier 2 g		
Havregryn	40	6	2
Hvetemel	60	9	3
Kakaopulver	40	6	2
Krydder, tørket og malt	40	6	2
Maisennamel	48	8	3
Margarin	90	15	5
Melis	60	10	3
Olje	90	15	5
Ost, revet	40	6	2
Potetmel	70	10	3
Ris	90	15	5
Salt	135	21	7
Smør	90	15	5
Sukker	90	15	5

Holdbarhet

De fleste matvarer i emballasje er merket med holdbarhetsdato. Husk å alltid kontrollere holdbarhetsdatoen når du handler. Det er verre å vite holdbarheten for råvarer som selges i løs vekt, f.eks. frukt og grønnsaker, og hvordan de skal oppbevares. Og hvor lenge holder maten i fryseboksen? Et viktig prinsipp er å rydde i fryseren jevnlig. Da unngår du at maten blir gammel og må kastes. Bor du på hybel eller i liten leilighet, har du kanskje en liten fryseboks sammen med kjøleskapet. Noen kjøleskap har en halvfryser, dvs. en liten fryser inne i kjøleskapet. Den egner seg til å fryse isbiter i, men maten holder ikke mange dagene der.

Det er svært viktig å pakke inn matvaren godt før den skal fryses. Det bør ikke være luft rundt, for luften gjør at maten oksiderer (harskner) og får usmak etter kort tid. Det er lurt å pakke varen inn i frysefolie i tillegg til fryseposer eller papir. Husk å merke den med dato og

innhold! Skal du fryse grønnsaker, bør de forvelles først. Å **forvelle** vil si at du lar grønnsakene ligge i kokende vann i noen sekunder og så avkjøler dem i kaldt vann med en gang. Så kan de fryses. Når du så skal tilberede dem en gang, tar du dem rett fra fryseren og legger dem i kokende vann og koker dem på vanlig måte. Du kan også fryse ferdig tilberedte matretter, f.eks. rester fra en gryterett. Da er det viktig at det du fryser, er avkjølt. **Du må aldri fryse varm mat.** Du kan gjerne avkjøle maten i en kjele satt i kaldt vann i oppvaskkummen. Husk å røre en gang iblant. Sett heller aldri varm mat i kjøleskapet, for da stiger temperaturen i kjøleskapet, og du kan ødelegge den andre maten som står der.

Her er en oversikt som viser holdbarhetstid for noen varer lagret i fryser (ikke halvfryser). Tidene forutsetter at du har pakket varen godt inn.

Vare	Holdbarhetstid i fryser (-18 °C)
Storfe- og viltkjøtt	12 måneder
Saue- og lammekjøtt	12 måneder
Grønnsaker (de aller fleste)	12 måneder
Bær	12 måneder
Brød, loff, rundstykker	12 måneder
Vafler, lomper	12 måneder
Kylling	10 måneder
Svinekjøtt, magert (f.eks. svinefilet)	6 måneder
Mager fisk (f.eks. torsk og sei)	5 måneder
Kjøttdeig	4 måneder
Svinekjøtt, fetere (f.eks. bacon)	3 måneder
Ferdigretter av kjøtt, kjøttdeig og kylling	3 måneder
Kjøttpålegg	3 måneder
Fet fisk (f.eks. makrell og laks)	3 måneder
Reker	3 måneder
Ferdig retter av fisk, kokt eller stekt	2 måneder

Vare	Oppbevaring	Holdbarhet	Kommentar
Agurk (slangeagurk)	ca. 12 °C	ca. 14 dager	Agurk får kuldeskader ved kjøleskapstemperatur, 4 °C*
Appelsiner	ca. 4 °C	4–5 uker	
Avokado	ca. 12 °C	ca. 14 dager	Avokado modnes raskere hvis den oppbevares ved høyere temperatur
Bananer	ca. 12 °C	2–3 dager i romtemp. 5–6 dager ved 12 °C	Banan får kuldeskader ved kjøleskapstemperatur, 4 °C*
Blomkål	ca. 4 °C	4–5 uker	4 °C*
Bringebær	ca. 4 °C	ca. 5 dager	
Brokkoli	ca. 4 °C	ca. 2 uker	
Druer	ca. 4 °C	2–3 uker	
Epler	ca. 4 °C	6–8 uker	
Gulrot	ca. 4 °C	3–4 uker	
Hodekål	ca. 4 °C	2–4 md.	
Hvitløk	ca. 4 °C	4–6 md.	
Jordbær	ca. 4 °C	ca. 5 dager	
Kinakål	ca. 4 °C	3–4 uker	
Kiwi	ca. 4 °C	2–4 uker	
Kålrot	ca. 4 °C	4–5 md.	
Løk	ca. 4 °C	3 md	
Paprika	ca. 10 °C	ca. 10 dager	Paprika får kuldeskader ved kjøleskapstemperatur, 4 °C*
Plommer	ca. 4 °C	1–2 uker	
Poteter	ca. 4 °C	4–6 md.	Poteter kan få kuldeskader under kjøleskapstemperatur, 4 °C*
Purre	ca. 4 °C	ca. 4 uker	
Pærer	ca. 4 °C	2–3 uker	
Rips	ca. 4 °C	2–3 uker	
Salat (isberg, rapid, hode mfl.)	ca. 4°C	ca. 2 uker	
Sellerirot	ca. 4 °C	ca. 2 md.	
Sitron	ca. 12 °C	3–4 uker	Sitron kan få kuldeskader ved kjøleskapstemperatur, 4 °C*
Sopp (sjampinjong, kantarell)	ca. 4 °C	ca. 1 uke	
Squash	ca. 4 °C	2–3 uker	Squash får kuldeskader under kjøleskapstemperatur, 4 °C*
Tomat	ca. 12 °C	ca. 2 uker	Tomat kan få kuldeskader ved kjøleskapstemperatur, 4 °C*

* 4 °C betyr at du kan oppbevare i kjøleskap. Hvis kjøleskapet har en grønnsakskuff nederst, kan du ha frukt og grønnsaker som skal oppbevares ved 12 °C, i den.

Oversikten på forrige side viser oppbevaring og holdbarhet for noen kjente frukt- og grønnsaktyper.

Holdbarheten er selvfølgelig avhengig av kvaliteten på varen når du kjøper den. De temperaturene som er oppgitt, er optimaltemperaturer. Det er bedre å oppbevare ved høyere enn ved lavere temperatur enn det som er oppgitt. Når vi oppbevarer frukt eller grønnsaker ved høyere temperatur, modnes de raskere, og holdbarhetstiden blir kortere. Hvis vi oppbevarer dem ved lavere temperatur, kan de få kuldeskader.

Tomater, epler og paprika avgir en gass som heter eten (også kalt etylen). Etengass framskynder modningsprosessen. Noen frukt- og grønnsaktyper er ømfintlige for eten, bl.a. slangeagurk, gulrot og brokkoli. Oppbevar derfor aldri f.eks. slangeagurk og tomat sammen!

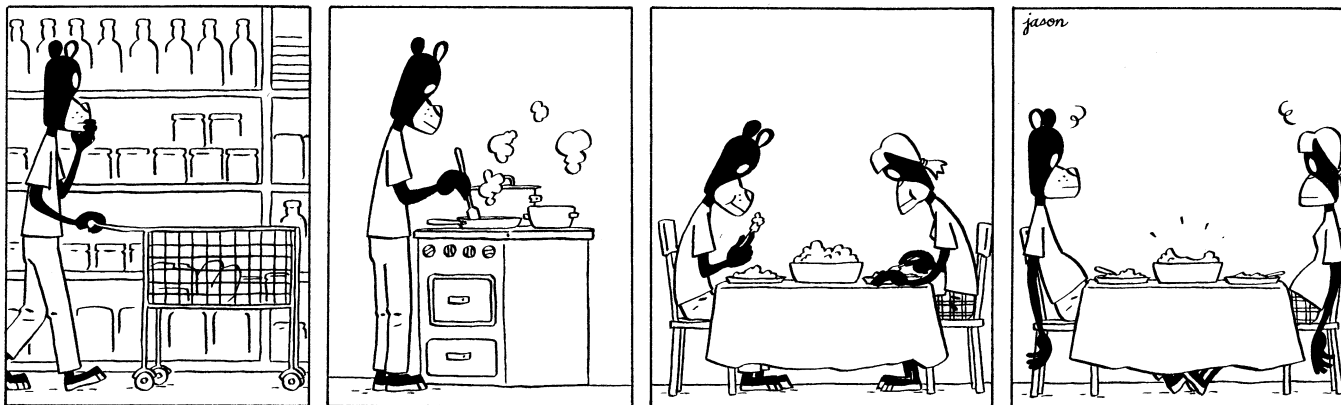

Når du åpner en boks med f.eks. pesto eller tomatpuré og bare skal bruke en spiseskje, er det dumt å kaste resten. Du kan gjerne sette det i kjøleskapet hvis du skal bruke det i løpet av noen dager, men du må ikke oppbevare det i blikkboksen. Du må alltid ta det over i annen emballasje, f.eks. en plastboks, et glass eller en kopp. Og husk å dekke til. Et viktig prinsipp er å bruke så liten emballasje som mulig. Grunnen er at maten blir fortere dårlig hvis det kommer luft til. Skal du ikke bruke det i løpet av noen dager, kan du ha f.eks. pestoen i en isbitform i fryseren. Da kan du ta ut passe mengder når du trenger det. Husk at det også går an å kjøpe tomatpuré på tube.

Hvor mye mat skal jeg lage?

Du har sikkert stilt deg dette spørsmålet. Det er kanskje ikke så vanskelig å beregne til én person. Skal du ha middagsgjester, er det verre. Det er ikke hyggelig at gjestene ikke blir mette, da er det bedre å lage litt for mye. Du kan jo fryse restene eller spise dem dagen etter. Men det beste er selvfølgelig å lage en passe mengde mat.

En hovedregel er at vi serverer 500 gram til én person. Lager du lasagne, kan du beregne 400 gram lasagne og 100 gram tilbehør (salat og rundstykke) til hver. Skal du servere en gryterett, kan du beregne 300 gram gryterett og 200 gram ris, pasta eller poteter. Serverer du fisk, poteter og grønnsaker, kan du beregne 200 gram fisk, 200 gram poteter og 100 gram grønnsaker. Vi kan sette det opp slik:

Kjøtt/fisk/kylling	Pasta/ris/poteter	Salat/grønnsaker	Totalt
200 g	200 g	100 g	500

Saus eller dressing kommer i tillegg. Vi regner gjerne 1 dl saus til hver.

Dette kan du bruke som veiledning, men du kan selvfølgelig variere på mange måter. Pasta, poteter og ris er billig. Salat og grønnsaker er litt dyrere, og kjøtt og fisk er dyrest. Ønsker du å lage så rimelig mat som mulig, må du naturlig nok bruke mer av det som er billig og mindre av det som er dyrere.

Hvis du en dag lager middag med poteter eller ris til – lag da litt ekstra! Potetene egner seg godt til f.eks. stekte poteter og speilegg, i bondeomelett og i potetsalat. Risen kan du steke med grønnsaker (gjerne frossen grønnsakblanding) og kylling, pølser, kjøttdeig o.l. Oppskrifter på stekt ris finner du på side 31.

Krydder

Bak på krydderposen/-glasset står det ofte anbefalinger

Krydder	Passer til
Basilikum	Pizza, tomatretter og salater
Ingefær	Kjøttretter av svin og fjærfe, bakverk og wok
Kanel	Til grøt, desserter og bakverk
Kardemomme	Til bakverk og enkelte indiske kjøttretter
Karri	Fiskeretter, kyllingretter og retter av svinekjøtt
Karve	Salater, surkål og som krydder i bakverk
Koriander	Fiskeretter og kyllingretter
Laurbærblad	I fiskevannet, i supper og kjøttgryter
Muskatnøtt	Lasagne, kålstuing, spinatstuing og bakverk
Oregano	Pizza, italienske spagettiretter og gresk salat
Rosmarin	Lammekjøtt og kyllingretter
Timian	Tomat- og eggeretter, fiskesuppe, ertesuppe, skalldyr og gryteretter